

ne vej kan der skabes et bedre grundlag for, at folkestyret kan løse det moderne samfunds komplicerede problemer.

Arbejdslivet vil ligeledes stille øgede krav om voksenundervisning. Den teknologiske udvikling indebærer strukturomlægninger, som har til følge, at mange job vil forsvinde og helt nye opstå. Den erhvervmæssige grunduddannelse, som er erhvervet for år tilbage, er derfor i mange tilfælde slet ikke tilstrækkelig.

Voksenundervisningen skal derfor både give den enkelte mulighed for at forbedre eller supplere sin uddannelse og sikre et tilstrækkeligt udbud af kvalificeret arbejdskraft for erhvervene. Ikke mindst i en situation med beskæftigelsesproblemer er det vigtigt, at alle i arbejdslivet kvalificerer sig for fremtiden.

Endelig bør der bygges videre på den tradition, som indebærer, at voksenundervisningen og folkeoplysningen ikke alene ses som en investering, men først og fremmest som et gode i sig selv, der kan medvirke til at styrke livskvaliteten. Dette uanset om der er tale om deltagelse i de mere teoretiske emner, håndens fag eller anden skabende virksomhed, som ikke mindst er vigtige som valgmulighed i forhold til de stadig mere kommercialiserede fritidstilbud.

Et grundlæggende princip er i den forbindelse, at den enkelte borger selv skal bestemme, hvad hun/han vil deltage i – uden indblanding fra centralt hold.

Men hvordan ser den undervisnings- og folkeoplysningsvirksomhed ud, som skal være med til at svare på fremtidens udfordringer? Spørgsmålet kan ikke besvares eksakt og skal da heller ikke besvares fra centralt hold. Det har været voksenundervisningens og folkeoplysningens styrke, at de aldrig har været dirigeret fra oven, men er vokset frem og har udviklet sig på deltagernes betingelser – tilpasset de aktuelle behov. Opgaven består derfor i at sikre, at der til enhver tid findes en hensigtsmæssig lovgivning med velegnede rammer for den fornyelse af voksenundervisningen og folkeoplysningen, som samfundsudviklingen nødvendigvis gør.

10 punkts programmet tilsigter da også at fremskaffe et bedre grundlag for de beslutninger, der skal træffes vedrørende udformningen af en lovgivning, der rummer mulighed for fornyelse og udvikling. Det er vigtigt at modvirke, at området fastlåses til bestemte aktiviteter, som kan være relevante i én periode, men ikke i en anden. Derfor er det påkrævet, at der arbejdes mere langsigtet på dette felt som alternativ til de senere års hyppi-

ge lovmæssige korrektioner fortrinsvis af administrativ art og som regel akut foranlediget af forskellige regeringers spareplaner.

For ofte har diskussionen været ført i retning af størrelsen af deltagerbetalingen i fritidsundervisningen fremfor en samlet overvejelse om voksenundervisningens betydning og rolle i fremtidens samfund.

Vigtigt i den sammenhæng er imidlertid også spørgsmålet om voksnes muligheder for at deltage i voksenundervisning og folkeoplysning. En betragtelig del af den voksne befolkning deltager i dag, hvert år op imod en tredjedel. Hvem der deltager, varierer mellem de forskellige områder. Folkeoplysningen rekrutterer brede grupper fra det danske samfund, ligesom enkeltfagskurserne på folkeskoleniveau i sagens natur har mange deltagere med en kort formel skoleuddannelse. Den interne virksomhedsuddannelse og efteruddannelserne som helhed kendetegnes imidlertid af en skæv rekruttering, eftersom det oftest er den øverste del af virksomhedspyramiden, der deltager.

For voksenundervisningen og folkeoplysningen som helhed er det desværre de i forvejen længere uddannede og aktive grupper, der er i overvægt blandt deltagerne.

Det vides, at mange forskellige hindringer kan lægge sig i vejen for voksnes deltagelse – både af arbejdsmæssig, af økonomisk og ikke mindst af »psykologisk« natur. Mange i voksenalderen går helt uberegtiget rundt med forestillinger om ikke at kunne slå til i en undervisningssituation. Ikke mindst for store grupper af kvinder uden erhvervsuddannelse er dette en hindring, som tæller med, både for mange hjemme- og udearbejdende. I forbindelse med en samlet voksenundervisnings- og folkeoplysningspolitik er det en væsentlig opgave at reducere disse barrierer.

Der må gives særlig mulighed for at etablere undervisningstilbud m.v. efter de ønsker, der deles af voksne, som ikke hidtil har fået særlig stor andel i velfærdssamfundets omfattende uddannelses-tilbud. Meget tyder på, at væsentlige dele af den nuværende virksomhed ikke er tilstrækkelig attraktiv, hvorfor der bør udvikles undervisningsaktiviteter, som bedre falder i tråd med disse gruppers livssituation. De økonomiske og arbejdsmæssige barrierer må også reduceres. Derfor må der oprettes en fond, fra hvilken der kan gives voksne økonomisk støtte til deltagelse i et bredt udvalg af folkeoplysende tilbud, herunder folkehøjskole, samt almen kompetencegivende og erhvervmæssig voksenundervisning.